

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 filieri.

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Religia și dogmele.

de Dr. M. Vladimirescu.

Episcopul catolic din Cartago († 258), sfin-
tul Ciprian, zice că „nici chiar singur Petru nu și-a
arogată îndreptățirea de a avea el primatul, ori
că învățării ar trebui să-i asculte pe dînsul (ep.
71 3): „Nam nec Petrus... vindicavit sibi ali-
quid insolenter aut adroganter adsumsit, ut diceret,
se primatum tenere et obtemporari a novellis et
posteris sibi oportere“ (H I P. 79).

Firmilian, episcopul din Cesaria Capadochiei,
vorbește în scrierea sa către suspențitul Ciprian
din Cartago despre „îndrăzneala și obrăznicia“
episcopului roman și purtarea lui fără Dumne-
zeu; ba încă îl aseamănă și cu Iuda, numindu-
l mai rău decît toți ereticii și caracterizează ne-
bunia lui Stefanus (episcop roman 254—257),
care se sumeția cu rangul scaunului său episco-
pesc, moștenit dela Petru „pe care e așezat fun-
damentul bisericii“ (cață citatul unui profesor de
teologie catolic Dr. Schnitzer (H I P 81).

Ca să continui cu citatele, ar însemna să
scriu o istorie a bisericii. Cine vrea să știe mai
fundamental, să ia în mînă o istorie bisericească,
ori istoria conciliilor de Hefes (catolic), sau
Istoria dogmelor de Harnack (protestant), și se va
convinge, că la crearea dogmelor, canoanelor și
a doctrinelor bisericești s'a procedat foarte ome-
nește, chiar prea omeneste, adeseori și cu sînge;
că creștinismul original și biserica veche n'a cu-
noscut, ori a propovăduit altcum multe din învă-
țăturile „bisericii mari“ de astăzi, nevalidîndu-se
pe lângă aceia, nu numai voința lui Dumnezeu, dar
nici chiar voința omenească!

O altă parte a dogmelor, canoanelor și în-
vățăturilor bisericești are a-și mulțumi ființa, nu
numai cauzelor politice de pe vremuri, ci și altor
motive curat omenești. Astfel ne-a arătat și men-
ționatul savant catolic, prof. Dr. Joseph Schnitzer,
cum chiar și vestitul pasagiu din evang. Matei 16
17—19, pe care se razimă infabilitatea papală, nu-
î altceva decît o interpolație — decît o falsificare — care
s'a plăsmuit probabil abia sub episcopul roman
Kallistus (217—222). Sfinții părinți din veche:
Tertulian, Hipolit, Origenes, Ciprian, Firmilian ș.
a. nu știu nimic despre aceasta (HIP 74—81 S);
părerea unora (Ciprian, Firmilian) am citat-o mai
sus textual.

Dogma despre „Immaculata conceptio“ încă
se sprijină pe sf. scriptură, unde se scrie: Vestitul
pasagiu din sf. scriptură e a se citi la profetul
Isaia 7 14—16, în care se zice „Cînd femeile tinere
nasc un fiu, îl numesc Immanuel, pe jidovește:
„Dumnezeu cu noi“. În traducția grecească Sep-
tuaginta sună înloc de „femei tinere“ (jidovește
'alma): „femeie tinără“ (jidovește bethûla = virgo).
Acest pasagiu se referă întîi, cum o zic lafel toți
învățații, la regele jidovesc Ahaz (736—728 a. Ch.),
care în războiul asirio-efraimitic l-a chemat în
ajutor pe regele asirian Thiglathphileser III.
(745—724) împotriva lui Pekach (736—730 a. Ch.),
regele izrailului, aliat cu Rezin din Damasc, grîind
încurajator către dînsul (regele Ahaz) profetul
Isaia! Astfel acest pasagiu e lipsit de înțelesul
messianic. Al doilea, ne-a arătat înc'odată (1778)
un savant catolic Isenbiehl, că Septuaginta a tradus
fals acest pasagiu, căci în textul original hebraic
stă scris „alma“ (femeie tinără), nu însă „virgo“,
ceiace în limba hebraică s'ar zice „bethûla“. Aici
mă provoc la autoritatea unui Frideric Delitzsch,
care zice: „Orcare cîtdecît inițiat în hebraică știe,
că dacă ar fi să se exprime noțiune immaculatei, nu
s'ar fi putut alege altă vorbă decît bethûla, ear

traducția grecească a cuvîntului „alma“ prin —
virgo, e direct falsă.

Astfel legenda din testamentul nou, cu mult
mai proaspătă, se prăbușește (UbrS 31). Cred,
că Delitzsch vorbește destul de lămurit! Pe cine,
însă, nu-l poate convinge nici autoritatea celui
mai mare semito-asiriolog al veacului, acelaia nu
i-se mai poate ajuta...

Învățătura despre trinitate încă se sprijină
pe sf. scriptură, ș'anume pe pasagiul I. Ioan 5, 7:
„Treii sînt cari mărturisesc în cer: Tatăl, Fiul și
Duhul sfînt, și aceștia trei unul sînt“. Asta e destul
de clar! Și totuși neobosita critică a textului a
dovedit că, durere, și acest pasagiu încă este o fal-
sificare a textului, o intenționată interpolație!
Acest pasagiu se mai numește și „Comma Ioha-
neum“, care însă lipsește cudesăvîrșire în toate
manuscrisurile grecești, așa în Codex Sinaiticus
(Aleph), în cod. Alexandrinus (A), cod. Vaticanus
(B) etc. (TnTS 4 și HIP 73). Acest pasagiu a fost
abia mai tîrziu contrabandat în traducția latină.
„În original aceste vorbe nu sînt nimic mai mult
decît o notă a episcopului Ciprian de Cartago
(† 258) într'una din scrierile sale latinești. Cu-
toatecă episcopul Hieronimus le-a ținut departe,
totuși aceste cuvinte au fost mai tîrziu primite în
biblia latină.

Din Vulgata (traducția bibliei în latinește a
lui Hieronimus) a fost vîrit acest pasagiu în lite-
ratura bis. grecească, cum și în textul grecesc al
„Poliglotei complutensice (1514—1517). Cutoate-
astea papa și-a pus autoritatea infabilității sale, că
adecă ar fi veritabil; congregația indexuală la 15
Ianuar 1897 a declarat Comma Iohaneum ca o parte
întregitoare a testamentului nou (HVB I. 33)!

Cred a fi citat destul. Și aceste puține exemple
arată îndeajuns cum au fost plăsmuite dogmele
și învățăturile bisericești. Ele nu conțin decît
puțină dumnezeitate, sînt decît mai mult creațiuni
omenești, chiar prea omenești!

Dogmele, învățăturile bis. etc. fiind născocite
într'o anumită epocă, sub anumite împrejurări și
condiții, sub presiunea unor combinațiuni politice
a intrigilor diplomatice, adeseori chiar botezate
cu sînge omeneș, răzimate uneori pe rătăcirii
omenești, trebuie cu vremea să se și prăbușiască,
avînd pentru noi numai un interes istoric, ca o
ivire a evoluției religioase!

Atîta asupra dogmelor. Ș'acum pe scurt și
ceva despre religie:

În orcare religie sînt a se deosebi două
curente, două straturi, cel exoteric și cel esoteric.
Cel esoteric e înrădăcinat la pătura cărturarilor,
preoților, teologilor și scriitorilor; celalalt — exo-
teric trăește în poporul de rînd, în plebime. Cu-
rentul esoteric e cel dominant, cel exoteric e cel
tolerat. Celdintăi aspasă și persecută pe cel din
urnă ca fiind păgîn, izvoditor, eretic ș. a. m. d.;
Cutoateastea își menține existența, e puternic ș
sănătos.

Cum aceste două curente s'au agitat deja
în vechiul Babilon, ceiace se și aduce mereu ca o
pildă a politeismului (deși în înțeles contrar), ne-a
dovedit-o Dr. Alfred Jeremias, marele asiriolog (MS).

Aceste două curente le vedem și la vechii
Izrailiteni. Prorocii lui Iehova luptă înainte îm-
potriva cultului păgînesc din Canaan, în care a
căzut deatîteaori izrailul. Chiar și cultul jertfei,
care era atît de dezvoltat la Izrailiteni, e un corp
străin în religia izraiteană; „acest cult e un bun
canaanic, păgînesc“, zice învățatul rabin și pro-
fesor la Stockholm Dr. Gottlieb Klein (HIP p. 5).

Același lucru îl vedem și la creștinii!
O bună parte a păgînismului a năvălit în bise-
rică, ceiace dealtfel e și un lucru absolut natural.
„Cultul manilor (strămoșilor) și politeismul se

amestecă în biserică cu cinstirea mucenicilor și
sfinților. Ospetele dela groapa martirilor sînt o
continuitate a ospetelor de jertfă obicinuite la
„parentalia“ păgînilor (V. Schultze II 350 la Lgk
I. 304), cinstirea sfinților e luată din adorarea
zeilor. „Zei păgînești, eroii și genii se mută în
biserică ca sfinți“ (ibid. I. 304).

Și așa stăm și cu celelalte obiceiuri crești-
nești. Azi sîntem în măsură a le urmări rădăcinele
până în afunzimea lor din vechea lume babilonică,
decî până în a 4—5 mie de ani înainte de creștinism,
ceiace ne arată scrierile străvechi găsite în biblio-
teca din Ninive a regelui Sardanapal (668—628
a. Chr. NB). Știm mai departe cum creștinismul
s'a războit din greu cu păgînismul (cu cultul
mitric și cu heresia gnostică) care deși biruit, to-
tuși n'a dispărut cudesăvîrșire, ci a trăit mai de-
parte în creștinism. Îmi este cu neputință a des-
fășura toate acestea, căci atunci ar trebui să scriem
tomuri întregi.*

Aceste năvăliri de curente politeistico-mo-
noteistice, exoterice și esoterice creștine ale con-
cepției despre lume, ale ierarhiei preoțești și ale
vulgului, le observăm și astăzi la noi. De o parte
„biserica mare“ cu teologii, învățătorii bis. și cu
întreaga ierarhie, sînd pe baza structurii compli-
catelor dogme și învățăturii bis., fiind acestea
creația lor, dacă cad ele, s'a isprăvit și cu puterea
plăsmuitorilor lor.

De ceialaltă parte e poporul, cu credința
lui străveche, puternică, cu urgisitul său „bigotism“!
Poporul, misera plebs, marea massă a po-
porului, nu cunoaște și nici că-i pasă de dogme;
el stă deasupra tuturor dogmelor; el își cunoaște
potecile, bătucite cu 4—5 mii de ani înainte
de creștinism. Puțin se interesează poporul de
clădirea învățăturilor bis. ridicată cu atîta osirdie;
credința lui, „bigotismul“ său, e mai vechi
decît toate dogmele. Mii și mii de ani decînd „bi-
serica mare“, începînd de pe vremea împăratului
Constantin până în timpul de față, s'a trudit și
cu forța a optima și ucide hidra cu o mie de
capete a credinții poporului, — dar tot înzadar!
Obosită în luptă, în cele din urmă tot „biserica
mare“ a trebuit să cedeze! Căci urgisita credință
a poporului are în sînge rădăcinii adînci,
cari nu se pot zmulge. Credința aceasta e veche,
străveche, dar încă totuși puternică și sănătoasă.
De minune!

Cît de frumoasă, cit de fermecătoare e cre-
dința poporului, cu nenumăratele ei datini naive,
obiceiuri cari însoțesc viața omului dela naștere
până la moarte, străbătînd și înviorînd toate ac-
țiunile omenești! Cine vrea, cine cutează, cine
poate să le dezrădăcineze din popor?! A nimici
datinile, înseamnă a nimici poporul, tăindu-
î nervul vieții. La aceasta nu se simte a fi în stare
nici biserica, nici orcare altă putere lumească. Ceva
ascuns, mistic, neexplicabil, de nedescris, neîn-
teles, ceva ce se simte în o mulțime de feluri,

Cine se interesează mai deaproape, să citiască urmă-
toarele opuri: E. Schrader „Keilinschriften und das alte
Testament“ ediția 4 (încă neapărut); „Das alte Testament
im Lichte des alten Orients“ von Dr. Alfred Jeremias (Leipzig
1906); „Astralmythen“ v. Ed. Stucken (Leipzig 1907); „Bei-
träge zur orient. Mythologie“, de același (Berlin 1902); „Zur
Religionsgeschichtlichen Verständniss des neuen Testaments“
v. Prof. Dr. Hermann Gunkel (Göttingen 1910); „Israel und
Babylonien“ de același (Göttingen 1903); „Die babilonische
Geisteskultur“ v. Prof. Dr. Hugo Winkler (Leipzig 1907);
„Keilinschriftliches Textbuch zum alten Testamente“ de același
(Leipzig 1909); „Schöpfung und Chaos in Urzeit und End-
zeit“ v. Prof. Dr. Herm. Gunkel (Göttingen 1895); Din co-
lecția societății Asiei anterioare „Der alte Orient“, mai ales
I. 3, II. 2, 3, III. 2, 3, VII. 3—4, VIII. —1, XII. 3 și 1, în-
sfîrșit „Ex Oriente lux“ editat de Dr. Hugo Winkler tom.
I—II (Leipzig 1905—1906); „Das Urchristentum“ v. Prof.
Dr. Otto Pfeleiderer (Berlin 1902) și în parte literatura indi-
cată la începutul acestui articol.

dar ceiaze nu se poate cuprinde, descoperi, ci numai simți, zace în peptul fiecărui om! A vrei să nimicim acest ceva, adecă sufletul, e cu neputință, fără niciun rost. Deci ce ne mai rămâne? Născocirea iscusită a dogmelor?

Și de cîteori n'auzim zicîndu-se: „nu-l îngădui să ne atingem de dogme, căci altfel se dărîmă credința și baza morală a poporului“... Hm, cită sumeție, cită rătăcire! Și cred înadevăr d-nul teolog că în sumia dogmelor lor se cuprinde credința poporului? În acel caz nu ne rămîne decît să-l compătîmim. Dar nu, și încă odată nu. Și cine totuși o crede și afirmă aceasta, ori nu cunoaște dogmele, ori nu cunoaște poporul și credința lui. Nimic, dar absolut nimic n'are a face religia preoț. cu religia poporului! Dimpotrivă ele au fost și vor fi în vecii vecilor vrăjmașe nelmpăcate. Insfîșit ce vrem să mintuim aici? Credința poporului? Nu; aceasta n'are nevoie de a fi mintuită, fiind ea singură destul de puternică, cum ne-o arată și vechimea ei de vr'o 7 mii de ani; ea este de o vîrstă cu poporul. Ori vrem, poate, să scăpăm dogmele, ajunse o povară, ca pe vremea lui Isus fariseismul? Să o facă cine are gust, cine le-a plăsmuit și ridicat cu atîta trudă, cine are nevoie de ele! Dogmele sint concrecute cu ierorhia. Ele să se descurce singure, să se mintue reciproc cum pot. Asta e treaba lor, noi aici nu ne putem amesteca.

Eu unul cred că și Isus pe credința poporului și-a întemeiat învățăturile sale. Eduard Hartmann, cel mai mare filozof al timpului nostru zice, poate cu dreptate: „Isus a fost un Iudeu din creștet până 'n tîlpi; cultura lui a fost iudeo-națională“... El a trăit și murit în cercul vederilor poporului și timpului său, împărtașind bigotismul și abnegația neamului său (Schr. p. 43)

Eată de ce zic și afirm, că adevărul creștinism nu zace în dogmele împetrite. H. I. Holzmann, unul dintre cei mai mari teologi ai vremilor de acum, încă zice: „...prinurmare noțiunea de creștinism și biserică nu mai congruează (Sch R p. 273). Nu... viață este, viață vecinică. Un izvor viu, nesecat, care ne adapă și învoirează. La acest izvor viu, vecinic și netulburat, dorim să ajungem. Să cautăm calea dincolo de dogme și doctrinele omenești. Acest adevărat creștinism e mult mai aproape de sufletul și credința poporului, decît dogmele inventate; cu acesta se va împăca și nu mult mai lesne. Să curățim credința poporului prin Christos și cu Christos, dar nu prin dogme. Dar ce este adevărul creștinism? În ce rezidă credința nefalsificată a poporului? Cum se pot aceste două, cum e a se nobilita și ridica această credință până la Isus? Eată problema problemelor, întrebarea viitorului. Să scrutăm fără preget. Înloc de doctrina dogmelor, mai bine să ne ridicăm până la însuși Isus, de care ne-am înepărtat atît de mult. Ear din sușul acesta măjestos să privim omul „sub specie aeternitatis“!

Insfîșit nu, mă pot despărți fără observarea, că stimez mult pe d-nul *Dr. Nicolae Brinzeu*, găsind în dumnealui și la noi un teolog care se ocupă cu teologia. Prin expunerile mele nu vreau, doamne ferește, să-l supăr, și decumva înconștient l-ași fi atins cu ceva, îmi cer scuzele aici în fața publicului.

(Sfîrșit.)

Studii criminale.

Durchoborții și alte trei secte.

Traducere liberă, după *Aug. Loevenstimm*.

După moartea lui Poborichin deveni puterea de conducere în mîna lui Kapustin. El dete sectei numele de „durchoborți“. El se declară de fiul lui Dzeu și reuși prin șiretenie a fi recunoscut de capul sectarilor. Dezvoltarea repentină a durchoborților sili regimul a lua măsuri aspre încontra lor, dar toate rămaseră fără rezultat. Subt Alexandru I. s'a hotărît a se sista orce urmărire a durchoborților. Ba căpătară și permisiunea de a se strămuta din guvernamentele Charcov, Tamboff și Voronesh în guvernamentul Tauris. Aaici li-se dete pămînt îndestulitor, unde în tihnă putură privi în viitor. Locul (orașul) principal îl numiră „Paciență“, acesta fu

reședința lui Kapustin. Peaici conducea cu o putere nemărginită comunitățile cu ajutorul „apostolilor“ și „îngerilor“.

Tot în Paciența se zidi o casă comună, numită: Sion. Această casă conținea desparțiminte spațioase pentru adunările sectarilor, precum și pentru îngrijirea săracilor și a morboșilor. Tot aici locuiau și 6 fecioare, cari aveau chemarea de a învăța pe dinafară cîntările și rugăciunile durchoborților. Durere, însă, că această întocmire se prefăcu încurînd în casă de desfrîu, căci cele 6 fecioare deveniră metresele profetului și ale amicilor lui.

Până fu în viață Kapustin, desfrîul tot mai avea oareșcare margini; după ce însă intră fiul său Vassili Katmikoff, care purta numele mamei lui în moștenirea părintelui, atunci și nenorocul sosi repede. Vassili a fost un bețiv, din care cauză lăsă conducerea în mîinile apostolilor și a îngerilor, ear el ducea o viață plină de plăceri desfrînate. Bătrîni și morboșii fură dați afară din Sion, spre a face loc altora, și mai multor metrese. O astfel de viață nu dură mult, căci Kalnikoff în urma traiului său imoral, în scurt timp ajunge în groapă.

După moartea lui, fiul său Ilarion fu ales de profet, deoarece nu avea încă nici 30 de ani, conregenții săi începură a manipula în modul cel mai cumplit. Faptele lor samovolnice și viața lor scandaloasă, stîrni nemulțumire generală, dar orce mișcare fu sufocată cu putere brachială. Numărul îngerilor de moarte se mări, și se întîiînță un tribunal cu numele de „paradis tortură“.

Pe baza unei simple suspiciuni, ori denunțare fără bază, fură duși oamenii în camera de tortură, unde prin chinurile cele mai oribile se dedeau morții, ear averile lor se confiscău pe seama profetului și a călăilor lui. Prin torturi și omoruri, credeau conducătorii sectei a păciiu comunitatea. Dar astfel de fapte urite nu puteau rămînea ascunse timp lung. Dejur-împrejurul comunelor locuite de durchoborți se aflau de multeori corpuri omenești mutilate în mod îngrozitor. Această veste tragică ajunse și la cunoștința superiorității de stat.

La 1835 începu investigarea, care a dăinuit 4 ani, descoperindu-se nemaipomenite cruzimi. Numărul oamenilor omorîți, nu se putu constata uefinitiv. Cam peste 400 de oameni au dispărut fără urmă. Pe baza acestora urmă sentința, și pe cei vinovați îi ajunse pedeapsa meritată. Sectarii însă fură la 1842—1845 transporați în Transkaukazia. Acolo trăiră durchoborții mult timp în liniște și se avîntarea de nou la o stare mai bună. În timpul din urmă, însă, erumpse între dinșii din nou o neliniște, pentru că se împărțiră în două tabere din cauza alegerii de profet. Cearta între ei deveni așa de acută, încît regimul se văzu silit a lua măsurile cele mai energice spre a-i liniști.

În Transkaukazia exista o sectă a „săritorilor“ care s'a format din molocani. Subt influința rugăciunii și a postului au ajuns sectarii la credința: că duhul sfînt trebuie să li-se arate. La adunările lor deveniau în așa extaz, încît începeau a sări în toate părțile. Autoritățile civile locale comunicară: că săritorii după extazul lor religios se predau desfrîului. Despre aceasta nu sint dovezi, căci nici nu s'a urmărit, dar s'a constatat că înființatorul sectei, Maximilian Rudomelkin, și-a alungat soția legitimă, și

a trăit cu alte două femei, cari de către sectari se numiau „țarine“ sau femei spirituale. Cu ocazia călătoriei lui canonice, nicicînd nu trecea cu vederea ocaziunea de a face, în numele ibiriei creștine și a legăturii spirituale, cunoștință cu soția deaproapelui.

La 1850 s'a înființat, după extazul lui David secta „încălzitorilor de carne“ Predicatorii, cari cutreeră țeara, eveau necontînit cite trei femei cu ei, numite încălzitoare.

La 1860 în guvernamentul Veronsh s'a descoperit o sectă, care credea: că, spre mîntuirea sufletului, trebuie omorîta carnea, însă nu prin castrare sau prin post, ci prin împreunare peste fire cu femei străine. O astfel de credință e deadreptul absurdă. Existența acestei secte o arată procesul ce s'a purtat încontra înființătorilor ei la județul din Ostrogoshsk (gub. Veronesh) care proces s'a sfîrșit cu pedepsirea vinovaților prin deportarea lor în Transkaukazia.

I. Dabicî.

IGIENĂ.

Fumatul este vătămător?

(Consiliul învățaților din Frankfurt).

Oamenii de știință din Germania au ținut un fel de congres mai deunăzi la Frankfurt, despre chestiunea dacă fumatul este vătămător sănătăței, au ba?

Acesta nu este primul consiliu științific în chestiunea fumatului. Nicotina a avut amici și dușmani, decînd a fost descoperită. Au fost sulțani, țari și sahi, cari au prohibit fumatul în veacul al XVI-lea; acei cari au fumat, au fost pedepsiți cu — tăierea nasului; și deaici a urmat apoi tabacul tras prin nas.

Fumatul s'a generalizat propriu zis în veacul al XVII.

La 1604, Papa Urbain IV, a edictat acea bulă faimoasă, prin care interzice inspirarea tabacului în biserică și prevede pedepse mari pentru cari aceia na-s'ar supune.

Și Regele Anglei Iacob I, a protestat încontra tabacului, care se răspîndise în mod uimitor; a dat numeroase decrete, stabilind unde și cînd se poate face uz de tabac și cînd nu se poate.

Prima concepție mai modernă de ordin medical, s'a stabilit acum 20 de ani: fumatul este periculos.

Decroix, care a încetat din viață acum zece ani, a înființat la Paris, la 1882, o ligă încontra fumatului; o ligă identică se înființase, însă de mai înainte, la 1856, în Londra. Toți medicii au atacat cu înverșunare fumatul. Ba și azi medicii francezi, înainte de a da prescripția medicală necesară, face atent pe pacient:

— Înainte de toate, trebuie să renunțați la fumat!

Conferința oamenilor de știință ținută acum la Frankfurt, n'a fost atît de severă față de fumătorii.

S'a adus rezoluția, că orcare om sănătos poate fuma, cu condiția, însă, de a ști cum trebuie să fumeze.

Astfel dr. Alfred Froelich a arătat, că dacă fumul nu rămîne în gură și în consecință nicotina nu se așează pe țesături, — nu există niciun pericol. Fumul, însă, nu trebuie înghițit, căci el atacă gîtul; și în orce caz, numai din țigaretă se poate fuma fără pericol; sau și țigările cu carton mai lung pot fi admisibile, pentru că fumul să intre aproape rece în gură. În cartoanele țigărilor să se așeze puțină vată cu chlorat de fer, pentru că ea absoarbe nicotina.

Consiliul oamenilor de știință nu a putut stabili, însă, care este tutunul mai recomandabil: cel oriental sau cel așa numit negru? Care este țigara mai bună: cea umedă sau cea uscată? Siguranța nu s'a stabilit în această privință.

S'a stabilit, însă, în mod definitiv, că nicotina este vătămătoare. Ea omoară gîtul, ba poate să provoace și cancer; e un material amețitor. Dar, dealtăparte, s'a constatat că au fost bolnavi neurastenici, a căror stare se agravase, după ce au fost opriți de fumat.

Aceste lucruri s'au stabilit acum la Frankfurt, de către oameii de știință de azi.

Este adevărat, că acei domnitori cari nu au fost fumători, n'au fost fumători.

Dar Domni modernii!

Fumătorul cel mai pasionat și mai rafinat a fost decedatul Rege al Angliei, Eduard VII. El și-a ales cu cea mai mare grijă, și cu o apreciere neîntrecută, țigările ce le fuma.

I-a plăcut mult Havana cea bună și proaspătă, și cu aceleași țigări a tratat și pe oaspeții săi: cutiile cu trei pene albe erau și sînt încă vestite și căutate. Dintre țigărele i-a plăcut mult oarecari specialități din România și din Egipt. Bucata de țigară favorită a fostului Rege al Angliei a costat 6 lei 25 de bani în timpul Domniei lui; acum s'a scumpit cu un leu 50 bani.

Gustul actualului Rege al Angliei este mult mai modest, decum a fost al tatălui său. Ii place mult luleaua, dar nu detestă nici țigările bune, ear țigărele le preferă; și camerierul său se îngrijește ca totdeauna să se găsiască în tabachera Regelui țigărele anume confecționate în București sau Alexandria.

Cît de fină este, Principele Moștenitor englez s'a învățat deja cu luleaua de lemn.

Țarul Nicolae al Rusiei este un pasionat fumător de țigăre, dar cînd petrece vara la țară, adeseori îi place să pună cîteo bucățică de jăratec și pe luleau ce i-a dat-o cadou Regele Angliei.

Și Impăratul Wilhelm al Germaniei este un pasionat pentru lulea, dar, firește, luleaua lui nu este așa de simplă ca a celorlalți muritori.

Luleaua este fabricată din porțelana cea mai fină ce poate produce Saxonia, ear capacul ei este de aur, numai coada cea mică este de lemn de vișin, ca a orăruî burghez.

Regele Italiei a avut o dragoste specială pentru țigările subțiri și lungi, numite „Virginia“: dar s'a plictisit de ele, și acum fumează cu pasiune țigărele.

Impăratul Frantz Iosef iubia mult țigările „Virginia“.

Regele Carol al României fumase într-o vreme numai cîte trei țigări de foi pe zi, pe cari și-le procura din München; dar de cîtiva ani s'a lăsat de fumat.

Astfel fumează Domnitorii.

Dar popoarele cum fumează?

Poporul care fumează mai mult și mai pasionat, este poporul olandez! Îngeneral, și calculînd pe fiecare cap de Olandez, revine anual de cap o cantitate de 3.5000 grame.

Apoi urmează Americanii de nord, adecă locuitorii Satelor-Unite americane, cu 2100 grame de cap; belgienii cu 1500 grame de cap. Bineînțeles, cînd vorbim de cap, înțelegem pe toți locuitorii majori ai țărilor respective fără a excepta pe cei nefumători sau femeile.

Apoi urmează la rînd: Turcii, Germanii, Australienii, Austro-ungarii, Norvegienii, Bulgarii, Grecii, Sirbii, Danezii, Suedezii și Canadianii, unde consumația variază dela 1000-1500 grame de cap.

Francezii și Rușii consumă anual 950 grame de cap, iar Italianii Elvețienii, Portughezii, Românii și Spaniolii cîte 600-700 grame de cap.

Toate aceste date au fost adunate de congresul din Frankfurt.

Față de toate aceste, cari s'au produs în cursul dezbaterilor conferinței dela Frankfurt, — se impune întrebarea cine este mai calm și mai sănătos: regele Olandez, care fumează întreit mai mult ca Englezul, sau Englezul?

Adevărul a fost stabilit în privința aceasta de conferința din Frankfurt.

Profesorul dr. Hochwart, dela Universitatea din Berlin, și-a încheiat raportul în următorii termeni:

„Nimic mai simplu și mai ușor decît să interzic fumatul. Și totuși eu, care nu sînt fumător, nu pot să mă decid a opri pe clienții mei dela fumat. Omul sănătos poate să fumeze: zilnic cinci țigări ușoare de foi, sau 10—12 țigăre, se poate permite. Aceasta poate să liniștească pe fumători față de concepția prea severă a medicilor“.

(V. Naț.)

ECONOMIE.

Adunarea generală a băncii de asigurare „Transsylvania“.

Publicăm și noi, după „Românul“, următorul raport:

Banca generală de asigurare mutuală „Transsylvania“ din Sibiu și-a ținut adunarea generală Duminecă la 14 April n. c. în sala primăriei, sub conducerea președintelui institutului, a consilierului regesc dr. Wilhelm Bruckner, care a salutat membrii prezenți într'un număr frumos. Aruncînd o privire asupra anului de gestiune 1911, reiese, că valorile asigurărilor de foc din secțiunea I s'au urcat la cor. 127.763,744, ear premiile la cor. 423,237.46. Numărul pagubelor a fost de 348. Din aceste pagube au fost plătite până la finea anului inclusive cele restante din 1910 cor. 272, 257.45, dintre cari 51.72 proc, au fost acoperite prin reasigurări. Rezelvele de premii din secția focului s'au augmentat la 45 proc. Despre achitarea intereselor după titli fondului de întemeiere cu 5.4 proc. și amortizarea pretenziunilor dubioase, rezultă în secția focului un profit curat de cor. 10,556.86.

În secția a II-a a asigurărilor asupra vieții, se constată cu finea anului 1911 o situație de asigurări de 10,126 polițe, cu un capital asigurat de cor. 10,931,322—. Premiile au fost de coroane 435,685.34, interesele la ambele secțiuni au fost de cor, 54,992.41, venitele după casele institutului au fost de cor. 35,837.36. Pentru cazuri de moarte s'au plătit cor. 171,032.02. Pentru asigurări de termen și asigurări de zestre a devenit scadentă suma de cor. 120,800—. Fondurile de rezervă, de premii și premiile transitorii s'au urcat la cor. 1,574,675.23. După plătirea intereselor de titli de întemeiere de 5.4% și după amortizarea unor dubioase, a rezultat și în secția aceasta un escedent de cor. 5,222.64. Efectele fondului general de rezervă și ale fondurilor speciale de garanție s'au urcat prin cumpărare de scrisuri fonciare nominale în sumă de cor. 80,000— la cor. 733,020.50. Imprumuturile pe polițe de asigurare s'au urcat la suma de cor. 404,614.89 cu cor. 13,107— mai mult, decît în anul trecut, s'au reclamat cor. 87,054 și prin expirări și replătiri s'au achitat coroane 73,947—.

În legătură cu raportul, face directorul V. Thiess — în sensul statutelor — următoarele propuneri:

a) din escedentele secțiunii I de coroane 10. 556.86 și din al secțiunii II de cor. 5.222.64 să se doteze fondurile de garanție speciale, cu 15% adecă cor. 1583.53 resp. 783.40, ear restul să fie rezervat pentru anii viitori.

b) escedentele rezervate din anul 1909 și anume cor. 4963.85 ale secțiunii II să se distribuie asemenea fondurilor speciale de garanție.

c) amăsurat celor cuprinse sub a) să se sorteze 8 titli de întemeiere pentru secția I și 4 titli de întemeiere pentru secția II, cari se replătesc dela 1 August a. c. începînd.

Dupăce s'a luat la cunoștință raportul direcțiunii, dl Simeon Schmidt, membru al consiliului de cenzori constată, că reviziunea făcută la institut a găsit în ordine registrele și bilanțul institutului, cari corespund tuturor cerințelor legii și contabilității, despre scrutarea casei, a efectelor și a capitalelor depuse, încă s'a convins consiliul de cenzori că sînt în perfectă ordine, și propune, deci, a se da absolutor, atît direcțiunii cît și a comitetului de cenzori.

Propunerile direcțiunii, cît și ale consiliului de cenzori s'au primit cu unanimitate.

În ordinea programului urmează — în sensul statutelor — întregirea consiliului direcțiunii și se realeg în direcțiune d-nii: L. Fabritius, vice-comit, A. Gottachling, director în pensiuie și N. Maneșuțiu, protopresbiter. Asemenea se realege consiliul de cenzori constător din domni: B. Boch, A. Fonn sen. și I. Lissai — prin aclamațiune.

În fine se sortează — pelingă intervențiunea membrilor I. Kessler și G. Willesch — următorii titli de întemeiere: 1062, 952, 269. 108 1058, 487, 415, 156, 1714, 1815, 1795 și 1183, cari se replătesc dela 1 Aug. a. c. începînd,

CRONICA.

Pentru mine Duminecă dim. la ceasul 10, e convocată din nou burghezimea orașelului nostru în Grădina de tir“ din localitate pentru a se sfătui asupra înlăptuirii dorinței generale de a se înlezni comunicația prin instituirea (încă în luna asta) a demult proiectatelor autobuse. În numărul viitor nădăjduim a putea relata rezultatul înveselitor pentru orice Oravițan.

Primarul Parisului d-nul Felix Roussel vizitînd Marți capitala României, a zis în alocuția sa, răspunzînd la discursul de bună sosire al primarului Dobrescu: „pentru noi (Francezii) poporul român este un școlar inteligent, virtuos, înzestrat cu toate calitățile frumoase, care muncește cu harnicie pentru a progresa. Imi explic simpatia pe care poporul român o are pentru noi, fiindcă avem același suflet, sîntem din aceeași tulpină... Ovațiuni enorme, Vorbele entuziaste ale celui-dintăi cetățean al Parisului ne încălzesc inima și nouă celor din îndepărtări...“

La 1. Mai c. „Volksbank“-ul d'aici s'a mutat în casa proprie în strada principală, peste drum de prăvălia „La mița neagră“

La cererea d-nului Dr. M. Vladimirescu rectificăm următoarele greșeli, survenite în articolul d-sale din numărul trecut „Religia și dogmele“ (Moto): „Și nimeni să nu coase petecul de pînză nouă la un vestmînt vechi; altmintrelea petecul cel nou trage din cel vechi, și ruptura se face și mai rea. Și nimenea nu pune vinul nou în foi vechi: altmintrelea vinul cel nou sparge foi și vinul se varsă, ear foi se perd; ci „vinul nou trebuie să se pună în foi noi“ (Marcu 2 21—22. Citat din noul Testament, București 1892 pag. 55—56). Insuși Isus Christos a zis, că *nimic nou nu se poate clădi pe o bază veche.*

Mai departe la pag. 2, alinea 7, în rîndul întâi să se citească „Și așa a mers cinci veacuri (nu ani!) dearîndul. Aproape uicio dogmă, canon, ori învățătură a bisericii din aceste cinci veacuri (nu ani!) nu s'a statornicit fără luptă etc.“

Dela primăria comunală d'aici se dă de știre că, din cauza turbului, s'a ordinar ca 40 de zile au să se țină ciniși legați acasă, ori sloboziți pe uliși numai avînd botniță. Transgresiunea va fi aspru pedepsită.

Cunoscutul funcționar de bancă, lugojanul Vasile Jurca, primcontabilul băncii „Berzava“ din Reșița-montană, suferînd în timpul din urmă de paralizis progresiva, se crede că și-a pus singur capăt vieții, căzînd sub roatele trenului. Îl depling neamurile și cunoscuții. Fie-i țărîna ușoară!

Joi seara vestitul matematician german Dr. Ferol a ținut și aici în Casina germ. din Oravița o minunată conferință asupra nouilor sale metode de a facilita în mod năimitor socotirea. Publicul l-a răsplătit cu aplauze.

Poșta Redacțiunii.

Satul-nou. Primit. Se va publica.

Dr. N. B. Epistolă urmează.

V. P. Primit. La întîlnire vom discuta.

E. N. Turnu-Severin...?

Ticvaniul-mic. Nu mai putem reveni.

Dr. A. M. Caransebeș. Așteptăm cu promptitudine răspunsul.

Amicului. Da, am auzit, însă vorbe ceia: cine poate astupa gura lumii. O să revenim încurînd spre a le da peste ghiare celorce nu pot trăi decît ponegrînd pe alții.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.

Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Ocazie bună.

În urmarea încetării din viață a proprietarului, vind

Moara de apă cu sul

aflătoare în Ciclova-montană cu tot cu intravilanul și inventarul aparținător întreg ori în părțile, la 19 Mai dim. la 10 ore. A se întreba la: Franz Eckl, proprietar de fabrică în Bautzen (Germania).

Albert Jancsus

primind prăvălia lui
G. Ivaskovits din strada principală
„La mîța neagră“

Își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Orăviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). — Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt picăturile americane. Prețul 1 cor.

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrîină)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.

— Telefon Nr. 59. —

Roma 1911.

Paris 1911, medalia de aur.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru“ din Oravița, prețul dela 40 fil. pînă la 2 cor.

Kremă de lillie americană	à Cor.	1.-
Pudră de lillie americană, albă, roză și crème	" "	1.20
Săpun de lillie americană	" "	.70
Picături pentru dinți	" "	1.-
Picături chineze pentru dinți	" "	70.-
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	1 Litru à 20 fil.	
Bomboane pentru tușă	à 20-60 "	
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1-1.50	
" " " " pentru reumă	à Cor. 1.-	

Leac împotriva pangleei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriști dela fabrice de primul rang indigene și străine. Ceiace nu s'ar găsi în depozit se câștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimit gratuit.

Parfumerie și preparate cozmecice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrîină“ a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelui „Coroana“.

Asigurați-vă la banca noastră, „Transsylvania“

reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea!

BOURBON, cele mai bune foite cu carton pentru cigarette, libere de cenușă și igienice, se capătă în trafica mare de specialități a lui Ignățiu Feldmann în Oravița.

AVIZ!

Avem onoare a aviza on. public din Oravița și jur, că

marele magazin de lemne

a lui

(BIBEL din Oravița-română lîngă gară)

a trecut prin cumpărare în proprietatea noastră

D. Draghici, S. Vițan și A. Bojincă

Ținem mare depozit în magazina centrală de lîngă gară și în filiala de lîngă biserica gr. or. rom. din Oravița-rom. cu prețuri solide

de lemne de ars, scînduri, șindilă, cement de Beocsin, țiglă de acoperit și de zidit, cărbuni de lemn și totfelul de material pentru zidiri

și mare depozit de cruci de peatră și monumente.

In speranță că ne vor sprijini toți Români, și întreg onoratul public, semnăm
Cu distinsă stimă

D. Draghici, S. Vițan și A. Bojincă.

Aviz!

Anunțăm cu onoare pe P. T. arhitecți și pe ceice își zidesc case, că am înaintat cu lucrările

Țiglăriei cu abur

din Iasenova

încît pînă la finea lunei curente putem primi prenotări de comande de țiglă de prima calitate pentru zidit și acoperișe.

Prima Țiglărie cu abur s. p. a.
în Iasenova.

La brutarul

ILIE RADOSLAU

din Oravița-rom.

(lîngă biserica) se capătă făină bună, franzele și cornuri minunate, colaci și prescuri de mărime diferite. Serviciu prompt și culant.

La

Tipografia „Progresul“

— în Oravița —

se capătă

toffelul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.